

Any XVII

Barcelona 8 Decembre 1904

¡Ay Deu! qui pogués ser flor,
perque i mirés ab amor
la sandanguera Pepeta
y per rebre una miqueta
de sos llabis la frescor.

57

De dijous á dijous

PROU voldríam donar alegria als nostres llegidors d' aquestaa crònica setmanals.

De molt bona gana, parlariam d' assumptos alegres, pel regositx de son esprit... ó bé 'ns entregariam á disquisicions llépolas sobres la certinatat més ó menys llunyana de treurer le grossa de Nadal.

Aquí que no 's permeten jochs de cap mena, lo govern sols te 'l dret de sern l' amo de la «timba» nacional.

Y tots nosaltres bons espanyols, ben contents de ferli la part, esperém ab candeletas l' hora de la «gran jugada» ab l' intent de ser richs d' un cop de bola qu' ens encerti al número.

No val 'l senyalar á ningú.

Ningú pot tirar la primera pedra.

Qui més qui menos, tots volém jugarhi.

Qui no pot comprar el décim de Nadal, hi pren «participació» d' un duro.

Qui no te un duro per gastar, s' ho treu de la boca, per jugar una pesseta... ó be mitja.

Y sempre ens quedèm, esperant que l' any vinent ens tocará la grossa.

Pero la grossa es tossuda y no 'ns toca may.

¡A la fi ens escarmentarém?

*
**

Tips de patir gana y miseria, las duas solas cosas que ab abundó 'ns prodigan els governs d' Espanya... quants desenganyats del tot, ja han perdut fins l' esperansa de guanyars en son propi terror, lo mós de pa que per necessitat han de dar á la boca, s' aixuplugan sots lo pensament d' anarsel á guanyar en terras llunyanas de las Américas.

Com «qui no te pa molts s' en pensa» creuhen que 'ls socors que 'ls nega la mare patria, l' han de trovar á llunyanas terras d' Ultramar.

¡Donchs s' enganyan!

*
**

Las fermas corrents d' emigració cap á l' Argentina, oberta á las provincias llevantinas, s' han vist engreixadas darrerament per altras tan copiosas de las provincias del Nort... per sobres de todas las gallegas.

També han fet forat en las nostras catalanas, els agents reclutadors de treballadors per las repúblicas americanas.

A tots nos cal donar lo crit d' «¡alerta!»

*
**

Fa condol de llegir la relació que fa un diari del Brasil de l' arribada y desembarch d' un remat d' emigrants espanyols, molt més aporrinats que 'ls remats de bens que portan al escorxador.

Lo tracte qu' havían rebut al barco, en son trán-sit per l' Occéa sols pot tenir comparansa ab el que daban als negres á sos carregaments, quan s' omplían de «patacones» ab l' immoral «trata del ébano.»

Sols qu' ara 'ls temps s' han transgiraversat.
Avuy en día la «trata» s' fa de blanchs y blancas.
Per tots istils.
D' homes y donas.

*
**

Si 'l ranxo d' á bordo es tan dolent, que ni 'ls gats en volen per ser podrits tots els seus components; y l' hostatje tan insegur que de per tot arreu treuhen els emigrants á cossas... tot aixó es pa y mel, comparat ab lo pervindre que 'ls espera á son desembarch.

Sens cap mena de recurs, se 'ls interna terras endins, donantlos per tasca, el conrear ermots feréstechs, dels que no poden acabar las cucas verinosas, qu' els matan á picadas.

Y si algú per sort ó per més trassós, logra fer un petit «vasis» en aquells deserts árits, ja pot dir que s' en veu despullat per la mateixa companyia colonisadora, per portarl' més endins encara y empen-drer novament la tasca... aplanant lo camí, als «paniaguados» del país, que sols esperan que 'ls treguin las castanyas del foch per menjárselas.

No val á dir res del pobre que cau malalt.

Son molts qu' el clima no 'ls prova, ni poden aguantar lo dur dels travalls y la manca d' alimentació.

Aquets son tractats pitjor que 'ls gossos.

Apurada l' escassa soldada, més pelats que rata de claveguera, no trovan recurs de cap mena... ni manera d' embarcars novament per ser reempatriats.

Com no tenen diners, tothom els gira l' esquena.

*
**

¡Donchs qu' hem de fer, preguntarán ara aquí, 'ls que no 's poden guanyar la vida trista, ab ganas de treballar?

Espanya, fent de madrastra, 'ns rebutja y l' América ni l' Africa 'ns vol... ¿cóm s' ha de fer, dirán per socorrer las necessitats propias y de la familia?

No sabríam pas que respondrer.

Qui 'ls hanría de contestar, en Maura y son govern, que tenint assegurat lo «quinqueni», per ells tot va bé.

Aquets que poden regimentar 18 millóns de ciutadans bons y lliures s' acontenta ab condoyar altres tants bens qu' en tristos remats, ensenyant no més la pell y l' os, captant pe 'l mon ben trista almoyna, no 's resignan á morir de fam aquí y s' en van á lluhir la miseria en terras qu' havían estat ben sevas.

*
**

¡Vetaqui com una crónica qu' havia d' esser alegre y aixerida se 'ns ha tornada ploranera y trista!

¡Cambis de la dissort!

¡Bon profit pe 'ls governs!

D' aquí vé que 'ls 18 millóns de ciutadans, en lloch d' udolar com lleóns feréstechs y d' una xarpada aixafar als causants de tanta desdita... s' acontentan ab lo butlletí del número de Nadal, y si no treuhen la grossa, com es molt natural, s' esperan resignats, per veurer si 'ls topará al any vinent.

Aixís passan las generacions.

Per aixó no creu res y 's va fent vell en

CALIXTE PÍ Y XARAU.

LA VUYTADA

De 'ls llochs tots de la Península,
de tots 'ls reconcs d' Espanya
se reben continuament
noticias que fins enrampan
de fret, de neus y de gel;
de gent qu' ha quedat glassada
per aqueixos mons de Deu
á peu, en cotxe y tartana:
y sobre tot de Madrit
han vingut uns telegramas
que han deixat tot tremolant
á la gent provinciana
com si no estiguéssim fets
á rebre fortas glassadas
en nostra fe... nacional
que ha quedat tant freda y blanca
ab la neu dels desenganys
qn' aquí cau ab abundancia
tot l' any, l' hivern. . y l' estiu,
qu' es cosa encar' més estranya.

D' aixó de quedar parats
trens correus y trens de carga
per 'mor de la neu que va
apilantse per 'lli hont passen
y enrocantse fortament,
els intercepta la marxa,
á n' aquí ja no 'n fem cas
perque fa temps 'nem á pata
de tant está escarmentats

pe 'ls temporals que 's desatan
d' entremitj de la negror
dels elements. que fan *vuca*
(elements polítichs, si,)
que abocan sempre com aygua
cárrechs, impostos, tributs
y tota mena de cargas
que 'ns malmeten ¡ay! cad' any
com si fossin pedregadas
tots 'ls miserables guanyts,
que 'ns ofereix nostra Patria,
¡la pobra! que, donchs, de glas
s' es convertida en estatua.

De parats aquí n' estém
tots plegats, perque las fábricas
ja no van que i'n fa de temps!..
Lo fret d' espantosa calma
té arraulits á sos telers
perque 'ls brins de cotó ó llana
son fets caramells de gel
y 's trenca com vidre, vaja
y no 's poden pas teixir,
y l' obrer te las mans balbas
y te glassat 'l seu cor
pe 'l vent fret d' una esperansa-
perduda per sempre més
en l' atmósfera de gana
que pateix, bufantse 'ls dits,
molt més que de fret, de rabia.

Los temporals tots de neu
que á Madrit, ab gran fanfarria,
pintan ab tan colorit
y 'ls donan tanta importancia,
no componen res ¡es clá!
ab lo mal temps ¡ay! que passen
d' etern hivern rigorós
totas las nostras comarcas
cobertas ab la fredor
de la protecció negada
á la Agricultura que
es un pa de glás qu' espanta.

Per aixó al llegir aquí
que á Madrit fins las glassadas
han romput no se quants fils
eléctrichs que s' encabellan,
'ls dels teléfonos y 'ls
de la red inter-urbana,
exclamém aquí molts frets:
—Aixó ray! No es cap desgracia;
aquí 'l Govern fa molts anys
que ab una forma ó ab altra
'ns trenca las oracions
y tothom, per burro, calla:
¡Que'n fa d' anys que'ns te glassats
lo ventot del Guadarrama!

PEPET DEL CARRIL

EN BRASSOS DE LA SORT

Avuy si que farà goig
lo senyoret Don Baldiri:
per lo blanch y lo pulit
sembla una fulla de lli.

Prepareuli l' automóvil,
els seus servents y criats,
vol que brillin la senefa
y aquells trossos níquel-lats

També 'l senyoret Baldiri
s' endurá la gossa, ha dit,
ab aixó, donchs á la gossa
pentineula tot seguit

Ja está llest La gossa y ell
dalt l' automóvil sentantse,
ja 'n tiran passeig avall
fins que 'l senyoret se 'n cansa.

Puig ja son vora tres horas,
y ja es l' hora de dinar;
los seus criats y criadas,
comenseus' á preparar.

¿No ho deyam? S' ou l' automóvil,
lo senyoret n' es aquí:
diu que pe 'l dinar no 's corri:
vol aná un rato al jardí

Porteuli á n' allá l' absentia,

qu' es lo qu' en ell més li agrada;
bueno, 'l senyó ja ha begut:
y la taula está parada.

Donchs, apa cap á la taula;
ell, ab aquell olor que fa,
vetaqui que pren asiento
entre 'l papá y la mamá.

N' es molt curt son apetit;
pro *vamos*, Deu n' hi doret
de tot alló qu' ha menjat
y ha begut lo senyoret

Are, aboquéuli 'l café,
que be 'l pendrá ab alegria,
tot quedant el sabor fi
de aromosa «regalia»

Ah, escolteu, quatre paraulas,
els seus servents y criats:
enganxeuli una berlina,
la que te 'ls colors daurats.

Que 'l senyoret ha dat l' ordre
terminant, com ell disposa,
de que avuy anirá al mar,
ja qu' es tarde calurosa.

Y en efecte, allá d' enllá,
mes tart, veurá qu' hi ovirhi'

un que barqueija bogant,
si es lo senyoret Baldiri.

Quan lo sol ja va cayent,
lo senyoret deix el mar,
y després d' un tip de cotxe,
tornem'hi, cap á sopar

Fa la mateixa cansó
que sol fer cada mitj dia:
aixó vull, aixó no vull,
menja y beu ab alegria

En sent l' hora cap al teatro;
puig de tots ell té un abono,
y á més com que está be ab Deu,
vejín si 'n gasta óe tono.

Ell va á missa cada dia,
cada dos á confessar,
y es que á n' aquest mon disfruta
com no 's pot més disfrutar.

¡Quina ganga, quina ganga
Al morir son cos mímat,
al cel anirá son ánima
per tota la eternitat.

RAMPELLS

Precocitat

—Mamá, en lloch d' una nina, cóprim un nuvi.
—(¡Si aquesta comensa aixís, quan será gran, farà com nosaltres: en necessitará mitja dotzena.

Cosas

Pe 'l fret que marca 'l termómetro, 'm toca 'l n.º 5.
Lo mes entrant me sembla que no m' escapo del sis;
la qüestió es anar calent.

¡UF!..

CABALLERS la *cosa* está que bufa.
A mí no m' arriba la camisa al cos, porque ¡ay! ja casi no 'm queda camisa.

Estém abocats á grans y trascendentals aconteixements.

Quan las potencias han tingut noticia de lo que ha sigut y representat la may prou alabada professó dels *marianos* tothom s' ha posat á tremolar de cap á peus.

Lo que no se sab es si tremolan de por ó de fret.

Als arsenals extranjers s' hi nota una pasmosa activitat, degut á qu' els governs se prevenen posant á sas respectivas esquadras en peu de guerra.

Y no n' hi ha per menos., porque ¿quí no la tem á la nació qu' ha tingut la inmensa gloria de albergar á tantas llumaneras (1) vingudas de totas quatre parts del mon per deixar ben sentat que als espanyols nos agrada molt fer riure?

Els ilusos que creyam en la virtualitat de las ideas progressivas y la forsa incontrarrestable del Progrés hem quedat ab un pam de nas, havent de confessar que 'l pervindre es *mariano*... y no de *Cavia*.

Ja m' ho deya días passats don Bassili Panallóns, católich ab sabatas de simolsa y entusiasta admirador de la Chelito.

—Ha de confessar, amich Bonet, que las festas de la Inmaculada han donat un cop mortal á la demagogia imperant, aixecant l' esperit dels catòlichs pussilánimes que no s' atrevían á manifestarse. Jo fins tinch un llorito que ja sap de memoria tot el discurs del cardenal.

Els efectes de la monserga *mariano-carca*, 's deixan sentir per tot arreu.

Els articles de primera necessitat están á punt de sufrir una considerable rebaixa de preu, solucionant el tant remenat problema de las subsistencias. En lo futur, ja ningú passarà gana... si te alguna cosa per menjar.

També en la administració municipal aquesta influencia benefactora canviarà radicalment l' aspecte económic gracias á que 'l Sr. Lluch, sentintse... *mariano*, va concorrer també á la professó.

Si al menos l' Inmaculada li toqués el cor y l' arcalde fes lo miracle de dimitir...

Pero 'm sembla que son verdas.

Avuy tota persona que s' estime una mica te la ineludible obligació de sentirse Necedal y desbarrar á tort y á dret contra tot lo que no fassi olor de ranci.

Las classes pudents (2) han decretat qu' es de bon tó exteriorisar determinats sentiments encare que siga amagant los dictats de la conciencia, gracias á lo qual s' han pogut veurer pe 'ls carrers de Barcelona á molts hipócritas fent els gegants en nom d' una devoció qu' están molt lluny de sentir.

Avuy tot lo *marianesch* está de moda.

Un amich meu, qu' es fondista y sab aprofitar en propi benefici las agenas *guilladuras*, ha introduhit

(1) Traducció de *lumberas*.

(2) Traducció de *pudientes*.

á casa seva una porció de guisats nous, y avuy els camarers ja cantan: mondonguillas á lo cardenal, bolets á lo congressista, cap y pota á lo bisbe auxiliar, pops á la mariana y aixís successivament.

Fins la pau octaviana d' alguns matrimonis ha estat á punt de donar las últimas badallas.

—Jo deya al seu marit, una *mariana* més lleija que l' últim drama d' en Bordas —no puch ni vull transigir ab las tevas imposicions. Repeteixo que 'l ciri es curt y que ab tan poca cera jo no vaig á la professó. ¡Un ciri de tres unsas! ¡Bon camí empres per guanyar la gloria eterna!

—Els espanyols ja la tenim guanyada ab el sol fet d' aguantar á n' en Maura.

—Mira de posarte á la rahó y ser una mica més espléndit. Considera...

—De consideracions en faré totas las que vulgas, pero 'l ciri no l' allargo.

La discussió va anar pujant de color y alcansá un final com els discursos d' en Soriano.

Qui tocará més positius resultats de tot aixó son aquets joves de cara esgroguehida y cabells rissats, que semblarían donas si vestissin faldillas y are semblan homes porque 'ls pòsan pantalóns, pescadors de dots, que van enganxats á las sotanas com las ostras á la closca.

A algún d' aquets indefinits las *marianerías* li haurán servit per fer un bon casament encar que siga prescindint de certas *tonterías* renyidas ab lo positiu.

Y diguin lo que vulguin els heretjes, es més sólit un bon dot que totas las indulgencias plenarias.

Els que han suferit la més gran de las decepcions son els fabricants de pitos.

Adelantantse als aconteixements y aleccionat per la práctica, hi hagué industrial que 'l día d' *autos* tenia en sos magatzems una considerable existencia esperant colocala tota á bon preu, pero la magna indiferencia ab que 'l poble rebé á la moxiganga carca, feu rodar per terra totas las sevas esperansas.

—Are si que veig —deya l' home ab las llàgrimas als ulls— que 'l poble no te sentit comú. ¿Cóm s' explica qu' hagi deixat passar aquest saynete sense la més gran de las xiuladas?

BALDOMERO BONET

CANTARS

Si m' estimessis, Remey,
com s' estima quan s' estima,
dintre poch temps no hi ha dupte
que á Sant Boy ens portarían.

Ab lo luxo que 't domina
y 'ls pochos quartos que jo tinch
si ens casém, jo t' asseguro
no morir de cap enfit.

No m' agradas gens ni mica
pro ab lo temps, qui sab... pot ser.
Mira, avants no m' agradava
la cervesa y ara 'n bech.

ISIDRO VENDRELL

¡Un cop d' Estat á l' Infern!

Eram ja al cor de l' hivern
y á las dotze de la nit
quan vareig rebre un escrit
fetxat á dintre l' Infern.

Vaig pensar que algú 's torrava
molt més de lo acostumat,
ó que ab lo pel ja cremat
la meva sogra 'm cridava

Pero com may un deu fer
obra de l' seu pensament,
vaig pensar:—Vinga; al moment:
mirém qué diu lo paper.

Treco 'l «sobre,» que lacrat
venia ab marca de foch,
y lleigeixo apoch, apoch,
sen contingut exaltat.

Deya aixís:—«Amich Poeta:»
«T' eserich molt mal humorat:
«Se tracta d' un COP D' ESTAT.
«Vina; t' ho prega en BANYETA.

«Volén destronarme, ¿entens?
«Vina, y 't daré més or
«que no té l' Emperador
«de Russia. ¡Vina corrents!

«¡Plé de febre creu qu' estich!
«Assegura ma corona
«y 't fás rich ab poca estona.
«En BANYETA ton amich »

—¿Carta fetxada al Infern
y molts diners á guanya?
¡Sí! ¡Sí! ¡No val á badá!
¡Cap allí que no hi ha hivern!

Y atravessant lo «Desterro
de foch» que marca 'l camí,
als pochos instants 'm troví
dovant las «Portas de ferro.»

Lo porter ja m' esperava;
alt, negra, fornit, monstruós:
al veurem, digué: —¿Sou vos,
«Santigosa?» M' ho pensava.

—¿Perqué?—Perque ab gran anhel
fa temps que vaig observant
que 'l mateix aneu via jant
p' el negre Infern com p' el Cel.

—¡Alsa!—afegí 'l Condempnat:
En BANYETA ja os espera.
—¿Y vos?—Jo vinch al radera.
Vos sou la rata, jo 'l gat.

Traspasarem l' infernal
passadis que al «Trono» dona,
sens trovarhi cap persona,
ni un gos, ni un municipal.

Una vella que 's rostia,
aparasqué, y—«Senyoret,»

—va dirme;—compri un bitllet;
demá 's treu, es l' últim día.

Y vaig pensar: Fins «aquí»
fan una rifa infernal!
—¿Quan costa?—Vint y un ral;
vint p'el Infern y un per mi.

—Teniu,—y la condempnada,
al cobrar, digué ab rezel:
—Mestre, «pelas» d' Isabel
no passan; tinch ordre dada.

—L' hi vaig cambiá. apretant
lo pás per trová En BANYETA,
que ja feya una estoneta
que, foll, m' estava esperant.

—¡Al; Ja ets aquí? Estich perdut,
Se tracta d' un COP D' ESTAT.
¡Seu! ¡Fuma! ¿Ja hats esmorsat?
—No.—Donchs porteuli un «ver-
(muth.»

—Has de saber que en BOTERO,
l' infame Rey d' anys atrás,
fent conxorxa ab «Barrabás,»
qu' es. com Ell, vil y embustero,

vol destroná á n' en BANYETA.
¿Sabs per qué? Perque tinch cor
y 'm va trovar fent l' amor
á la seva. «Dimonieta.»

Totas las vol per son gust:
las grassas perque son grassas,
y, sabs lo qu' es? Un calsassas.
—BANYETA, conta el més just.

—Es envajós, no t' enganyo:
ó 'm treus d' aquest compromís,
ó demá, ans que jo 'm ferís,
creu amich meu, que l' escanyo.

—Basta donchs: Vinga ta gent!
¡Vingan tots los teus vassalls!
¡Vingan canons y caballs,
y vinga l' acer lluhent!

Qui llansa tinga, ab la llansa,
qui no ab llansa, ab lo fusell;
Ja 'm sento, ¡vatúa á n' ell!
frisós per darte venjansa.

¡Dom més vermuth!—¿De debó?
—Si ¡Ja 'm sento «libertari!»
Si avuy ets un presidari
serás demá emperadó.

—¿Quant dius que 'm dons?—Cen-
(mil duros;
aquí 'ls tens:—¿Son bons?—A fé.
No 's falsifica aquí ré.
—Donchs jo 't tauré dels apuros.

—¡Vinga una malla!—Aquí está.
—¡Un mandoble! ¡Un casco! ¡Així!

Dona 'l gás... Y el gás s' obrí
mostrantnos l' Infern ben clá.

—¡Vingan cornetas!—Mil bocas
sonaren dit instrument,
y varen eixir corrent
mil dimoniets de las rocas,

y mil més de sota terra,
y mil més de no sé ahont,
portant escrit en lo front
lo lema de: —«Volém guerra.»

Banderas escuts, espasas;
caballs, canons, escopetas;
infernals tochs ds cornetas,
y dolls de foch llensant brasas

Pere BOTERO á un cantó
rodejat per esquadrons
de panteras y dragons,
y algun gos d' aygua y lleó.

Y més exércits venían:
y més caballs s' acostavan:
y més estandarts s' alsavan,
y més acers relluhían

Y aquell entussiasme extern
que als dos Reys l' esperit consúm,
era negra com el fúm
de las flamas de l' infern

Uns deyan:—«Mori en BOTERO!
—Altres:—¿Q e visca en Banyeta!
—Justicia volém.—Ja es feta.
—Jo 'l ma'o—digué un guerrero,
fent 'l «pinxo»:—Jo, que sí,
m' also, vestit de valor,
y ab veu forta de tenor
—no 'l matis,—dich:—Jo so aquí.

—Me coneixéu?—Tots: De sobras.
—Donchs entesos! rés de sanch.
Vaig á fé un «Discurs» de franch;
perque sou «dimoniets» pobres.

—¿Teniu confiansa ab mi?
¿Me regoneixéu «pericia?»
¿Voléu que falli justicia?
—Responéu!—Tots:—Si, si, si.

Y ab «recursos oratoris»
vaig parlá ab tanta energia
com 'n »Lerroux« aquell día
tractant dels «Suplicatoris »

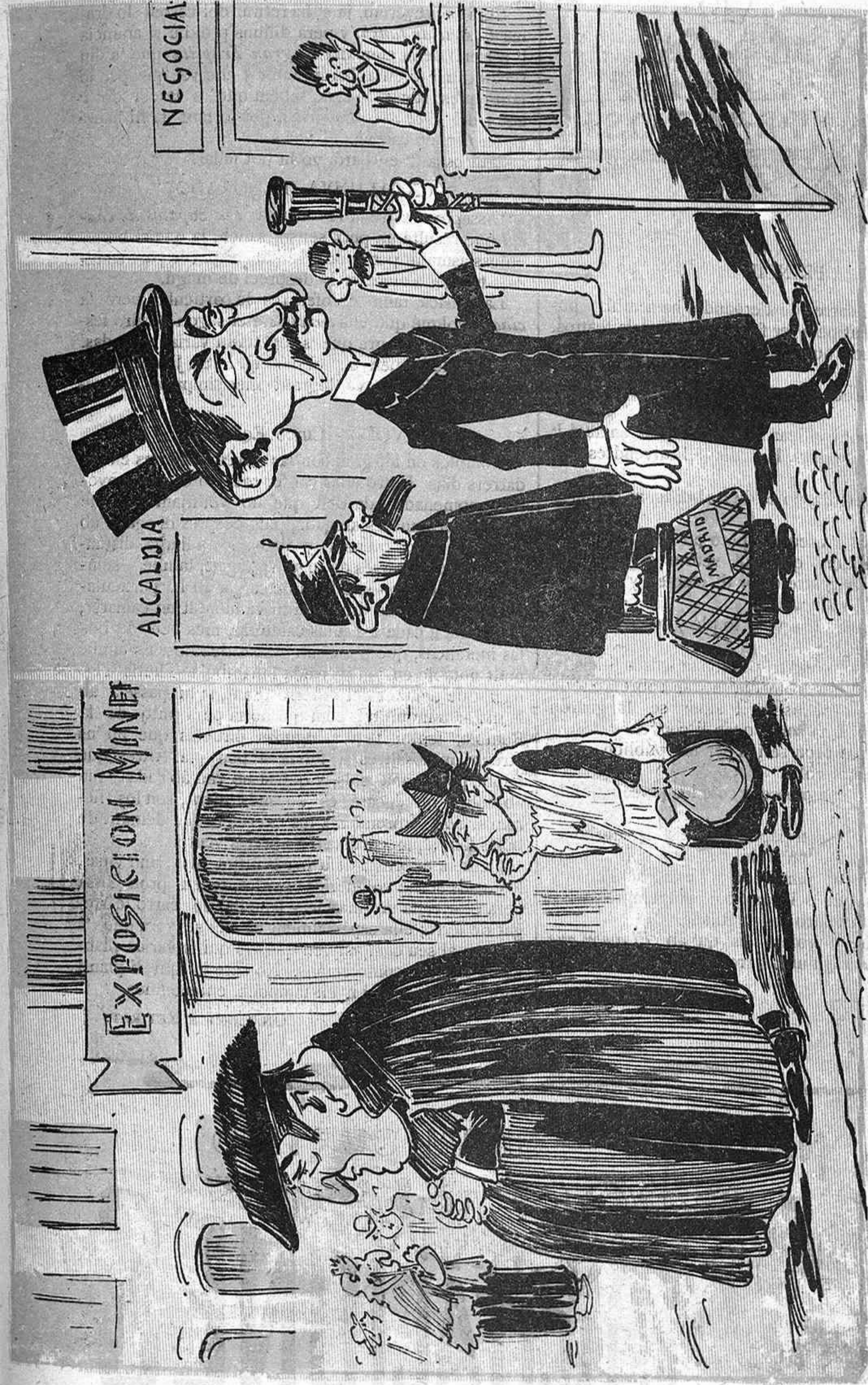
Y ara... vos prech que 'm deixau
lectors, descansá una mica;
Lo Flí d' aqueixa «trafica,»
dijous vinent si á Déu plau.

MARCELINO SANTIGOSA

--¡Ditxosos camps y montanyas
per la neu pintats de blanc!
jo en cayent quatre gotas,
bruta y negre 'm veig pel fang!

Ja siguiu d' Arts ó de Minas
las exposicions qu' aqui 's fan,
lo primer es dirhi missa
com s' ha fet are en el Parch.

Ab l' escusa de la feyna
aquet torna à 'ná á Madrid...
mentres pagui la pubilla
pot anars' hi divertint.

PRINCIPAL

La bomba del carrer de Fernando, ha semblat posada expressament pera fer fugir la gent dels teatros.

Tots 'ls sacrificis que fan las empresas surten fallits.

Per torna, 'ls frets y las plujas, ho acavan d'espallar.

Sols aixís, 's pot explicar la poca concurrència á l'estreno de *La Kermesse*, la vetlla del divendres darrer.

Lo novella comedia, no es de las bonas, ni tampoch de las dolentas.

Just pot passar, s' ascolta... pero no mou l'interés palpitant del públich, que vol veurer alguna cosa més ferma, que 'ls quatre colps d'efecte, y l'anar y venir seguit de *La Kermesse*.

Lo públich ja sap distingir, lo plé y robust, de lo fals y embutit.

Demana vida, naturalitat y li donan sols artificis.

Tots 'ls tipos de la comedia nova, sobreixen de falsetat y convencionalisme; l'autor se 'ls guarda entre bastidors y 'ls fa sortir quan li convé.

Y aixó no es pas prou seriós per un públich avispat, que las cassa al vol.

Fins lo diálech es ignoscent com los personatjes de l'obra.

La Sala, va fer be son paper, en Reig la Carbone, la Martinez, en Llano, en Vehil tots van unir sa bona voluntat en fer la comedia, á la de la Sra. Tubau y del Sr. Palencia, que 's incansable com empresari y digne d'omplir 'l teatro cada vetllada.

Tot lo mal que li volém es qu'ab *El amor que pasa* dels germans Quintero, trovi bona recompensa á sos afanys.

ROMEA

Com preveyerem, ja s' ha retirat del cartell lo drama *Castell de fanch*, y pera dilluns proxim s' anuncia l'estreno de la comedia *El gran Trapella* que 's diu ser originai d' un aplaudit autor y encare que per lo tant aquest amaga la cara, sabém que 's tracta de l'autor del *Foch dels disbarats*, per lo tant ja hi haurá algún *fart* en escena.

Sent cosa d' en Baró, no hi pot fallar.

CATALUNYA (ELDORADO)

Dissapte s' estrená la sarsuela *Los zapatos de charol* que resultá un peix sense sanch, ja que si be no entussiasmá ni per la originalitat ni per la part cómica, tampoch mereixé lo despreci de ningú.

La música, tampoch oferí res de particular, pero la *claque* volgué que uns *couplets* del segon quadro fessin lo *gasto*, y lográ que 's repetissin varias vegadas.

En lo desempenyo s' hi distingí lo Sr. Juarez, artista que cada día vá logrant mes simpatías de nostre públich.

TIVOLI. — CIRCO EQUÈSTRE

Notables en alt grau son las novetats ofertas en los darrers días. Entre ellas cal fer menció d' una senyoreta anomenada Ada Bell, que no voldriam pas que 'ns dongués una mossegada, puig després d' agafar ab las dents varios utensilis y llensarlos á llarga distancia com si 's tractés de joguinas, agaía, també, — sempre ab las dents — una bota de carga, ab la particularitat que sobre de dita bota hi va montat un camarer, que porta á cada ma unas cafeteras, mes ben dit bolas metálicas, que pesan un grapat de kilos. Es també molt notable en son genre la funámbula Thetis Tignani, que demunt del fil-ferro tirant, s' hi passeja ab la major tranquilitat, com qui ho fa pe 'l mitj de la Rambla, fenthi també algunas piruetas que no 'ns atreviriam nosaltres á ferlas á peu pla. Altres que també poden anar sols, y que si no van ab rodas, van ab bolas, qu' encare es de més mérit, son los Ille-rom's. Son sorprendents los exercicis que demunt de bolas fan aquets artistas. Es precis véurels.

Deixém expressament per l' últim als Sandwinas, los quals sense volguerlos ofendre, tenen prou forsa pera tirar cada un (mascle y famella) un carro carregat de ferro; ella especialment es una senyora que 's carrega al seu company en qüestió qui fa varias planxas y algunas contraccions. No seré jo qui li planti cara á n' ella... ni á n' ell tampoch, entenemnos.

UN CÓMICH RETIRAT.

PARA NAVIDAD — GRAN SURTIDO EN

Ull alerta

—Ahora baja el de la bomba...

—¡Déjalo para mi Gutierrez.

—No, hombre, es aquell que se aixecava con la bomba del Torin.

L' assumpto de la bomba de 'l carrer de Fernando, vá sent fosch per ara.

Si l' han descobert, s' ho portan prou callat, porque sembli que no s' en sápig a enterament rés.

Tots els agafats tornan á ser desseguida al carrer; prova de que no 'ls troban causa.

Darrerament quedan dos presos, ab sospitas de tenirhi alguna cosa que veurer, per ser tildats d' anarquistas.

¡No esperém pas qu' en treguin l' aigua clara 'ls «dignes» «personatges» de la justícia!

De «planxas» prou s' en tirarán... ¡pero descubrir rés de nou!

*

Encara no hi som, y ja han comensat 'ls estudiants lo xivarri per las festas de Nadal.

¡De segur qu' ells voldrian fer festas tot l' any!

La policia, ja prou desacreditada, vá sufrir un altre descalabro, tenint d' aguantar las «bromas» dels estudiants, qu' els cridavan:

¡La bomba!... ¡La bomba!

Entre mitx de xiulets y picaments de mans, vá eixir lo rector de l' Universitat en Rodriguez Mendez innovant als estudiants qu' encare no n' era 'l temps de «vacacions.»

Creyent molt encertadament que 'ls de policia feyan allí més nosa que servey, vá pregar al inspector Iñiguez qu' es retirés ab els seus «acólits.»

L' ispetor no 'l volgué obehir, pretextant «órdenes superiores;» mes lo rector ab tacto exquisit, se 'l enmená fins lo teléfono, porque rebés ordrens superiors.

Anarsen la policia, y quedarse tot com una bassa d' oli.. va ser lo mateix.

*

Encara no cauhen quatre gotas, 'ls carrers ja son plens de fanch.

No es per dir, pero la «porqueria» encoblada p' els carrers de Barcelona, que s' escombran poch y malament, ls porta com femers tot just plou un xich.

No ca 'l triar.

L' ensanche y la part vella de la ciutat son bruts per igual.

Aquel, sense empedrar 's fa intransitable.

Si al menos netejessin las passeras .. ¡pero cá!

¡Hay fango hasta genollo!

Potser aixís 'ns entendrán.

Dissapte va arribar pe 'l tren de Fransa un subjecte y va rrelliscar, cayent al mitx de 'l fanch, al passeix de l' Aduana.

Y mentrestant s' aixugava 'l llot de qu' anava tot empestifat exclamava: *¿Suis je dans un pays civilisé, ou dans un borbier d' Afrique?*

*

A la casa Gran hi ha subasta pe 'l suministro de 'l carbó de pedra, que 'n gastan 'ls generadors de vapor de la ciutat.

Cap magatzamé hi pren part.

Diuhén: que no volen tractes ab l' Ajuntament, porque 'ls trigan á pagar.

Y si á la fi volen cobrar... han d' untar las rodas ob oli de buixacas.

Avis als regidors de la moralitat administrativa.

*

Dos veredictes notables s' han publicat darrerament á París.

L' un, 'l de Neuville, condempna 'ls abusos de 'l capital.

L' altre, 'l de Cluses, absolt las venjansas de 'ls treballadors.

Aixó son tribunals seriosos.

Aquí tot ho fan las «influencias» si son de 'l bisbe mellors.

*

Las «cocottes» de París sempre gastan bon humor.

Ara l' han dada en anomenar Pore-Artur, un local ahont van á ballar can-cans y cake walks, que l' amo intitula «Port-Arthur.»

Y fan correr la veu qu' els Russos d' aquella plassa-forta, per fers' passar 'l fret van abrigats ab batas xinescas de virolats colors de cotonina.

¡Deuhen fer goig, vestits de dona!

*

Un diputat republicá, vist lo fret que fa y las grans necessitats que 'n quedan sens socors per tot Espanya, pregunta al ministre:

—¿S' ha agotat ja 'l capital de crédito per calamitats públicas?

Y li diu 'l ministre:

—¿De qué 'm parla?

Pregunto si s' ha acabat.

En Sanchez Guerra, molt tranquil:

—¡Uy, de qué 'm parla! No 'n fa poch d' anys que 'l te-nim suprimit per innecesari.

¿Per qué 'ls devia fer servir 'ls cabals de calamitats, si ja no n' hi han?

Pero s' erran

Mentres hi haigin ministres com 'l parlant... hi haurán calamitats públicas.

Y no pas fluixas.

*

L' arcalde Lluch ¡ay! s' en va cap á Madrid y Andalusia. No somriguéu encara... tornarà, quan passen 'ls frets forts.

Mentrestant farà d' arcalde en Eusebi Corominas.

De 'l mal... 'l menos.

*

Els resultats de la reunió qu' ha tingut á cá la Ciutat, la comissió encarregada d' alsar un monument públich á n' en Frederich Soler (Serafi Pitarra), fou nomenar una subcomissió de 'ls senyors Corominas, Serrallara y Conrat Roure, ab l' encarrech de fomentar la suscripció pública, fins ara paralizada pe 'ls gastos de 'l monument.

L' arcalde diu que 's proposa apujar la subvenció municipal, fins nivellarla ab las votadas per en Robert y en Verdaguer.

Els gremis de Barcelona serán cridats á comptes porque prenguin part á la suscripció.

Dilluns ja 's tornava á treballar á la socalada.
Els fonaments ja son fets, mercés á n' en Marial.
A horas d' ara, la pe'ra mármol qu' els díts d' en Que-
rol 'n farán l' estatua de 'l fundador de 'l Teatre Catalá, ja
deu ser camí de Madrit ahont l' escultor te 'l seu «taller.»

*

Ha fet visita al governador lo president de l' Associació
d' els Coros d' en Clavé, per recaptar 'l seu apoyo y anar á
Madrit á donar concerts.

L' autoritat civil 'ls compromet un gros éxit á la Cort.
No 'ns cau gens malament qu' ens coneguim la cultura
de 'l poble obrer de Catalunya.

Aixís veurán com no tots 'ls obrers catalans s'entretenen
tirant bombas.

*

La desbaratada qüestió de 'l descans dominical, tant mal
entesa fins ara, segueix causant seriosos perjudicis als in-
dustrials, per mor de no deixar 'ls obrir 'ls diumenjes.

Lo ram litogràfic, que 'n fá 'ls seu negoci anyal, aquesta
temporada de felicitacions y décimas, y quíns compradors
forasters sols lo diumenje poden venir á Barcelona, 's trova
impossibilitat d' atendre 'ls seus parroquians, per no cau-
re en penyora.

Aquestos, que son gent treballadora, no poguent venir á
Barcelona en dia feyner, per no perdre 'l jornal, no po-
drán tenir bonas festas, ni décimas, ni propinas, quan las
esperan tot l' any.

Son cassos previstos que s' hi tindria de pensar.

*

La policia ha denunciat un establiment de 'l carrer Nou,
perque s' hi jugava.

Está molt be

Pero també tindria de denunciar al govern, que juga á
la rifa publicament, cobrantsen un tant per cent que se 'n
pot ben dir usurari.

¡Au, Memento... abórda'ls!

*

La comissió de presuposts de 'l Senat, ha dat dictámen
favorable al projecte de lley, qu' en rebaixa 'ls drets d' en-
trada d' els blats y farinas estrangeras al ser importats á
Espanya.

¡Ja ho veurém, quan sia ferma la lley, com 'l pá no
s' abaixa.

*

Lo governador de Madrit, comte de Sant Luis, ha fet
una capta entre 'ls richs y noblesa de la Cort, per socorrer
las necessitats del poble treballador que 's mor de fret y
de gana.

Els resultats han sigut tan migrats que encara no n' hi há
per comensar.

Ha resultat una mesquindat.

Lo Rey ha ordenat, de resultas, que 's repartís als pobres
'l ranxo sobrant d' els soldats.

A las portas d' els quartels de Madrit s' han donat 3,000
raccions.

¡Ja hem tornat als temps de donar la sopa!

¿Qué es amor?

Al meu bon amic RAMÓN RUIZ Y MIRANDA

Vols ab molta insistencia
que 't desxiñri el qué es «amor»
aquet veneno traydor
qu' alimenta l' existencia.

Difícil tema has buscat
perque hagi de cavilá,
pro 't diré clá y catalá
el paré que 'n tinch format.

Amor es un gran torment
que al home penant fa viure,
mostra á ne 'ls llavis somriure
lo que causa sentiment.

Puig el qu' está p' ssehit
d' un gran amor que 'l sustenta
sa pensa está violenta
y 'l martiritza ab dalit.

Encar que sigui un plaher
l' amor que s' infiltra al cor
sempre es y será l' amor
dissort del més humil ser.

Causa desvaris y planys
quan porta la «Gelosía»
que n' es sa cruel companyia,
gran causadora dels danys.

Al home errant y més lliure
l' amor el lliga ab cadenas;
pro en tot y causar mil penas
¡sense l' amor, no 's pot viure!

ALBERTET DE VILAFRANCA

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL

Sorteig de Nadal

Magníficament litografiats á dugas tintas

Los de 100 fullas á 80 céntims

“ “ 50 “ á 50 “

Vendas al per major y menor

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Un home ordenat

Si aquesta es la *costella* del senyor Pepito... no se ahont li devia cabre una costella tan grossa.

La senyora y la cunyada;
totas dos al càrrech d' ell...
y á casa hi té sogre y sogra...
¡no vull pas ser de sa pell!

